

Податоци за органот кој го изработува планскиот документ	
Назив на планскиот документ	Урбанистички проект за градби од стратешки интерес за изградба на магистрален гасовод делница Кичево - Охрид
Орган надлежен за изработка на планскиот документ	Министерство за транспорт
Орган надлежен за донесување на планскиот документ	Министер

Податоци за изработувачот на планскиот документ	
Име на лицето овластено за подготвување на планскиот документ	Томе Ристевски, д.и.а., бр. на овластување 0.0040
Назив на работното место	Планер
Контакт податоци за лицето	ул.„Панде Николов“ бр.9, Битола 078/450-194; bubtome@gmail.com

Основни податоци за планскиот документ
Од што произлегува донесувањето на планскиот документ? (пр. законска обврска или друга одредба)
Планската документација представува Урбанистички проект за градби од стратешки интерес за изградба на магистрален гасовод делница Кичево - Охрид, согласно Просторниот план на Република Македонија и Условите за планирање на просторот изработени од Агенцијата за планирање на просторот со тех.бр.У39124, од Октомври 2024 година и Решение за Услови за планирање на просторот Арх.бр. УП1-15-1921/2024 од 06.11.2024 година. Урбанистичкиот проект за градби од стратешки интерес за изградба на магистрален гасовод делница Кичево - Охрид се изработува врз основа на Законот за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РСМ бр.32/20, 111/23, 171/24, 224/24, 40/25, 101/25 и 127/25) и Правилникот за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РСМ бр.225/20, 219/21, 104/22, 99/23, 7/25 и 143/25).
Дали се донесува нов плански документ или се вршат измени на постојниот?
Да ☒ X Не ☐
Доколку се врши измена на постоечки плански документ наведете го називот на стариот плански документ и причините за негово изменување?
Предметниот простор досега е предмет на обработка на Просторниот план на Р.Македонија 2004 година. Проектниот опфат кој е предмет на изработка, а за кого се издадени Услови за планирање на просторот со тех.бр.У39124, од Октомври 2024 година со Решение за Услови за планирање на просторот Арх.бр. УП1-15-1921/2024 од 06.11.2024 година, се наоѓа во и вон плански опфат, односно истиот зафаќа и делови од веќе донесени урбанистичко планско-проектни документации и тие се следните: - Услови за планирање на просторот за изработка на Генерален Урбанистички план за град Кичево, Општина Кичево со тех бр. У00918. - Услови за планирање на просторот за изработка на Локална Урбанистичка планска документација за изградба на асфалтна база со намена Г2-лесна и загадувачка индустрија на КП 689 м.в. Присој, КО Манастирско Доленци, Општина Кичево со тех.бр. У35614. - Услови за планирање на просторот за изработка на Урбанистички план за село Злести Општина Дебарца со тех.бр.У20114. - Услови за планирање на просторот за изработка на Локална Урбанистичка Планска документација за изградба на објект со намена Г-2 за лесна и загадувачка индустрија на дел од КП 122, КО Вапила, м.в. Сирулска Река, Општина Охрид со тех.бр У29910. Низ трасата поминуваат издадени: - Услови за планирање на просторот за изработка на проект за инфраструктура за изградба на пристапен шумски пат од месноста Удинице до поврзување со магистрален пат А2 делница Кичево-Охрид со тех.бр. У02314. - Услови за планирање на просторот за поставување на подземна инфраструктура за оптички кабел на градбата Полагање и монтажа на оптички кабел на релација Скопје-Ќафасан со тех.бр У32107. - Услови за планирање на просторот за поставување на подземна мрежа со кабел на подрачјето Деве Баир-Ќафасан со тех.бр. У07705. - Услови за планирање на просторот за изработка на урбанистички проект за коридор-8 делница: К.Паланка-Куманово, Гостивар-Кичево-Подмоље-Струга-Ќафасан и Подмоље Охрид со тех.бр. У08808.

- Услови за планирање на просторот за изработка на проект за инфраструктура за 10 (20) kV кабелски вод на КП 186/1, КП 179, КП 1273/3, КП 171, КП 1263 и КП 170, КО Издеглавје, Општина Дебрца со тех.бр. Y16115.

- Услови за планирање на просторот за изработка на проект за инфраструктура за изградба и реконструкција на локален пат од село Злести до црквата Света Богородица, општина Дебрца со тех.бр. Y26813

- Услови за планирање на просторот за изработка на проект за инфраструктура за 400 kV интерконективен надземен вод ТС Битола-Македонско Албанска граница и трафостаница 400/110 kV Охрид со тех.бр. Y10413.

- Услови за планирање на просторот за изработка на проект за инфраструктура за ТИРЗ Кичево, опфат 1 и опфат 2 (надвор од зоната) водоснабдување, канализација и пристапен пат од регионален пат, Општина Кичево со тех.бр. Y19511.

Дали планскиот документ опфаќа област определена со член 65 став 2 од Законот за животна средина? Доколку одговорот е ДА наведете ја областа.

ДА – енергетика и просторно - урбанистичко планирање.

Дали планскиот документ е определен со уредбата за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето. Доколку е определен наведете ја точката и алинејата под која е определен. (пр. член 3, точка 1, алинеја 5)

Да ✓

Член: 3

Точка: 4

Алинеја: 1

Не

Дали со планскиот документ се планира реализирање на проект што е предвиден со Уредбата за определување на проектите и критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапка за оцена на влијанието врз животната средина. Доколку одговорот е позитивен наведете за каков проект станува збор.

Да. За проектот се изработува Елаборат за заштита на животната средина

Дали планскиот документ опфаќа користење на мала област од локално значење како што е определено со член 65 став 3 од Законот за животна средина. Доколку одговорот е ДА, наведете ја површината на областа и нејзиното значење.

Планскиот документ, односно планираниот објект е магистрален гасовод со придружни објекти со почеток околу градот Кичево, а завршува во близина на градот Охрид. Истиот кореспондира со основните определби на Просторниот план на Р. Македонија.

Да се наведе целта на донесување на планскиот документ и да се опише клучната одлука која ќе се донесе.

Целта на донесувањето на Урбанистички проект за градби од стратешки интерес за изградба на магистрален гасовод делница Кичево - Охрид, е да се создадат услови за изградба на инфраструктурен објект кој ќе го поддржи развојот на енергетската индустрија, со посебен фокус на зелените, еколошки извори на енергија. Планот има неколку клучни цели:

Енергетска ефикасност и намалување на емисиите: Изградбата на магистралниот гасовод делница Кичево - Охрид ќе придонесе за намалување на емисиите на стакленички гасови, што ќе има директно влијание на борбата против климатските промени. Користењето на еколошки извори на енергија како гасот е важен аспект на зелената енергетска транзиција, која ја намалува зависноста од фосилни горива и го подобрува квалитетот на воздухот.

Зголемување на процентот на реализација на примарната гасоводна мрежа во Р.Македонија ќе доведе до зголемување на капацитетот за искористување на гасот како економски поисплатлив, а и еколошки подобар енергенс во рамки првично на индустриското производство во Р.Македонија, а како крајни потрошувачи и домаќинствата. Ова е особено важно за намалување на зависноста од увоз на други типови на извори на енергија, кои што се нееколошки и економски понеисплатливи, што може да има значително позитивно влијание на националната економија.

Социјални и економски придобивки: Проектот ќе создаде нови работни места, што ќе влијае на подобрување на економската ситуација и животниот стандард на населението во општините Кичево, Дебрца и Охрид и пошироката околина. Ова исто така ќе помогне во развојот на локалната бизнис клима и во привлечноста на регионот за инвестиции.

Географска и сообраќајна погодност на локацијата: Локацијата на која се планира изградбата на магистралниот гасовод делница Кичево - Охрид е географски поволна и добро поврзана со транспортната инфраструктура, што ќе обезбеди лесен пристап и ќе овозможи оптимално функционирање на планираниот магистрален гасовод.

Во однос на клучната одлука, урбанистичкиот проект ќе утврди:

Деталната дефиниција на границите на планскиот опфат, кој вклучува земјиште кое ќе се користи за изградба на магистралниот гасовод делница Кичево - Охрид и другите инфраструктурни објекти.

Одобрение за изградба на објекти како што се: самиот магистрален гасовод, блок станици, контролни станици, приемно-отпремни станици, чистачки станици и други елементи кои се неопходни за функционирање на магистралниот гасовод делница Кичево - Охрид како една целина.

Планови за интеграција на новата инфраструктура во постоечкиот простор, со разгледување на еколошките, техничките и социјалните аспекти, како и со предвидување на мерки за заштита на животната средина.

Со донесувањето на овој Урбанистички проект за градби од стратешки интерес, се создава правна основа за реализација на проектот, што ќе го поттикне развојот на еколошките извори на енергија и ќе овозможи имплементација на значајни инфраструктурни проекти кои се од национално значење.

Согласно Законот за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РСМ бр.32/20, 111/23, 171/24, 224/24, 40/25, 101/25 и 127/25) и Правилникот за урбанистичко планирање (Сл. Весник на РСМ бр.225/20, 219/21, 104/22, 99/23, 7/25 и 143/25) намените кои ќе се планираат во рамки на планскиот опфат се:

Е - инфраструктури,

Е1 - Сообраќајни, линиски и други инфраструктури,

Е1.10 - Меѓуградски и разводни високопритисни гасоводи и

припадни градби, опрема и постројки (магистрален гасовод делница Кичево - Охрид)

Предмет на планскиот документ. (пр. транспорт, планирање на просторот и сл.)

Планирање на просторот.

Периодот за донесување на планскиот документ.

2025 година.

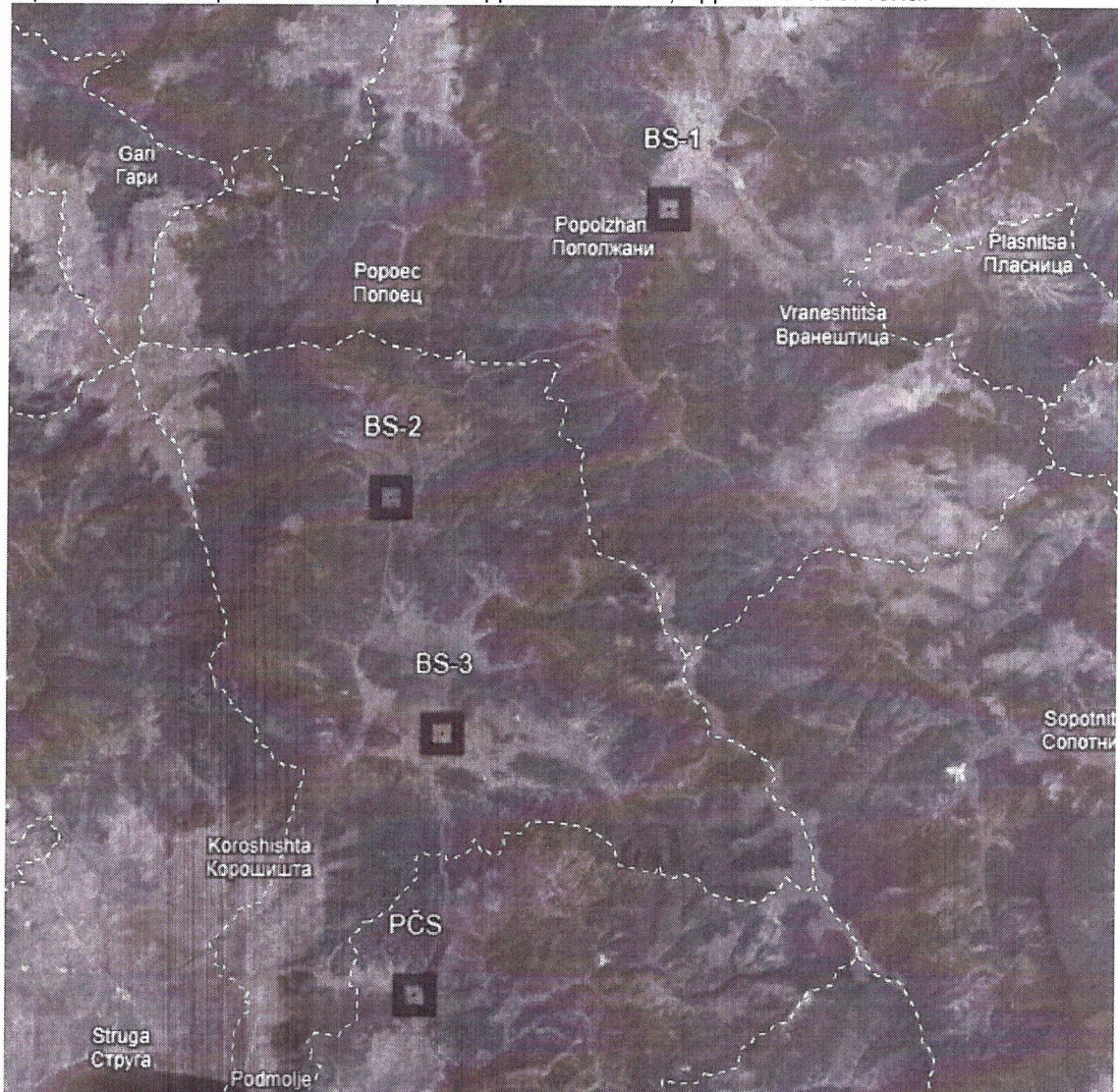
Предвидено ревидирање на планскиот документ. Доколку е предвидено ревидирање, на колку години?

10 години.

Простор или област опфатени со планскиот документ. (пр. географска област, добро е да се прикачи мапа)

Проектниот опфат на Урбанистички проект за градби од стратешки интерес за изградба на магистрален гасовод делница Кичево - Охрид, кој е предмет на уредување се наоѓа во западниот дел на Р.Македонија во општините Кичево, Дебрца и Охрид.

Проектниот опфат има површина од 3.354.939м², односно 335.49ха.

Целите и/или предлог целите што треба да се постигнат со реализирањето на планскиот документ и дали истите се содржани во акт или документ.

Да ☒
Не ☐

Со реализирањето на Урбанистичкиот проект за градби од стратешки интерес, целите што треба да се постигнат се јасно дефинирани и се содржат во различни акти и документи, како што се Законот за урбанистичко планирање, Законот за животна средина, Законот за градење како и други нормативни документи што регулираат изградба и употреба на енергетските објекти. Предлог целите кои треба да се постигнат се:

Развој на зелените извори на енергија:

Главната цел на овој плански документ е да овозможи изградба на магистралниот гасовод делница Кичево - Охрид, што ќе ги поддржи напорите на земјата да ја зголеми употребата на зелена и економски поприфатлива енергија.

Ова ќе помогне во намалувањето на зависноста од увоз на скапа и нееколошка енергија и ќе ја зајакне енергетската сигурност.

Намалување на емисиите на стакленички гасови и борба против климатските промени: Изградбата на магистралниот гасовод делница Кичево - Охрид ќе придонесе за намалување на емисиите на стакленички гасови, што е клучен дел од стратегијата за борба против климатските промени. Оваа цел е вклучена во националните стратегии за климатски промени и е дел од ЕУ-стандарди кои се интегрирани во македонската законодавна рамка.

Подобрување на енергетската ефикасност:

Планирањето на магистралниот гасовод делница Кичево - Охрид ќе придонесе за зголемување на енергетската ефикасност, преку модернизација на енергетскиот сектор и подобрување на капацитетот за пренос на зелена енергија. Ова е поврзано со наметнатите цели од европската и националната енергетска стратегија.

Економски развој и нови работни места:

Проектот ќе доведе до отворање на нови работни места во областа на изградбата, одржувањето и управувањето со гасоводи. Со тоа, ќе се придонесе за економски раст, особено во општините Кичево, Дебрца и Охрид.

Зајакнување на локалната бизнис клима:

Проектот ќе има позитивен ефект на локалната економија преку создавање на нови економски можности, што ќе ја подобри бизнис климата и ќе помогне во развојот на инфраструктурата во регионот.

Заштита на животната средина:

Иако проектот вклучува изградба на нови инфраструктурни објекти, особено е важно што магистралниот гасовод делница Кичево - Охрид не е загадувач и претставуваат еколошки чисти извори на енергија. Планот ќе ги вклучува сите потребни мерки за заштита на животната средина, со цел да се минимизира влијанието на изградбата и функционирањето на магистралниот гасовод.

Сите овие цели се содржат во акти и документи како што се Законот за урбанистичко планирање и други релевантни регулативи, кои се основа за изготвување на урбанистичкиот план. Понатаму, со проектот се реализираат и стратегиите за енергетска транзиција и климатска политика на Р.Македонија, кои поставуваат конкретни цели за зголемување на учеството на зелена енергија во вкупниот енергетски баланс на Р.Македонија.

Дополнително ќе овозможи остварување на целите од стратегијата за енергетика.

Дали е приложена копија од целите?

Да
Не ✓

Целите ќе бидат вклучени во апликацијата или приложени како прилог на урбанистичкиот проект кога тој ќе се достави за одобрување од надлежните институции.

Резиме на влијанијата врз животната средина

(Да се определи дали имплементацијата на планскиот документ ќе предизвика значително влијание врз животната средина, потребно е да ги пополните прашањата кои следат подолу како водич за определување на значителното влијание на ефектите врз животната средина, а кои се во согласност со Уредбата за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето.)

1. Експлоатација на земјиштето

Промена на земјишната употреба: Изградбата на магистралниот гасовод делница Кичево - Охрид ќе бара промена на земјишната употреба од земјоделска или природна територија во индустриска. Ова може да влијае на локалната флора и фауна, но соодветните еколошки мерки можат да ја минимизираат оваа промена.

Земјиште за изградба на инфраструктура: Потребно е да се обезбедат мали дополнителни интервенции на земјиштето, како што се ископувања за поставување на гасоводните цевки и други елементи на инфраструктурата (како блок станици, контролни станици, приемно-отпремни станици, чистачки станици и други елементи кои се неопходни за функционирање на магистралниот гасовод делница Кичево - Охрид како една целина). Се препорачува минимизирање на овие интервенции за да се зачува еколошката рамнотежа.

2. Влијание на флората и фауната

Промени во локалната флора и фауна: Ако се изградат на земјиште што е веќе користено за земјоделски цели, влијанието ќе биде помало, но ако се вклучуваат природни области, тоа може да има ефект на дивите животни, особено на оние кои зависат од природните екосистеми. Примената на стратегии за заштита на биоразновидноста може да ги ублажи овие ефекти.

Зеленило и вегетација: Во некои случаи, на местото каде ќе се постават самите гасоводните цевки, може да ја ограничат способноста на почвата да поддржи раст на растенија над нив, но тоа ќе зависи од конкретниот дизајн на проектот и менаџментот на просторот.

3. Влијание на водни ресурси

Прекумерна употреба на вода: Иако магистралниот гасовод делница Кичево - Охрид сам по себе не бара било какви количини на вода за негово функционирање, процесот на изградба може да вклучува користење на вода за градежни активности или за оладување на опремата.

Отекување и инфилтрација на дожд: Изградбата на инфраструктура може да променува природните патишта на водата, предизвикувајќи отекување или нарушување на инфилтрацијата на дождот во земјата. За да се намалат овие влијанија, треба да се планираат одводни системи.

4. Емисија на стакленички гасови

Намалување на емисиите: магистралниот гасовод делница Кичево - Охрид не произведува директни емисии на стакленички гасови, што значи дека неговата операција е многу поеколошка во споредба со традиционалните извори на енергија (како што се фосилни горива). Ова ќе придонесе за намалување на вкупните емисии на стакленички гасови на национално ниво.

5. Загадување на почвата и воздухот

Минимално загадување: За разлика од фосилните горива, магистралниот гасовод делница Кичево - Охрид не создава загадување на почвата или воздухот при своето работење. Меѓутоа, потребно е да се обезбеди правилна рециклажа и третирање на отпадот кој ќе се појави при самото функционирање на магистралниот гасовод делница Кичево - Охрид, за да се спречи потенцијално загадување.

6. Шумска и звуковна загриженост

Шум од работа на магистралниот гасовод делница Кичево - Охрид: Иако гасоводите генерираат минимален шум од самиот проток на гасот, а и од самото работење, другите делови на инфраструктурата, како што се блок станици, контролни станици, приемно-отпремни станици, чистачки станици и други елементи кои се неопходни за функционирање на магистралниот гасовод делница Кичево - Охрид како една целина, може да предизвикаат незначителен шум. За овој проблем може да се предвидат мерки за намалување на бучавата.

7. Влијание на климатските промени

Митигирање на климатските промени: Како што беше наведено, проектот ќе има позитивен ефект на климатските промени, преку намалување на зависноста од фосилни горива и зголемување на употребата на зелена енергија. Ова е стратегија која е во согласност со глобалните цели за намалување на климатските промени.

Заклучок:

Проектот за изградба на магистралниот гасовод делница Кичево - Охрид има позитивно влијание врз животната средина, пред се поради користењето на зелена енергија(гасот) и намалувањето на емисиите на стакленички гасови. Меѓутоа, проектот ќе бара соодветно управување со земјиштето и природните ресурси, со примена на еколошки мерки за минимизирање на потенцијалните негативни влијанија врз флората, фауната и водните ресурси.	
Веројатноста, времетраењето, фреквентноста и повратноста на влијанијата	Со реализацијата на планскиот документ ќе се постигне рационално искористување и уредување на просторот. При реализација на содржините во планскиот опфат предвидени со планската документација особено во конструктивната фаза ќе се генерираат емисии во воздухот од градежните активности и од механизацијата, отпад, бучава, вибрации, несакани истекувања и сл. кои може да предизвикаат негативни влијанија врз здравјето на луѓето, воздухот, водата, почвата, биолошката разновидност, пределот и сл. Овие влијанија се оценуваат како можни, локални, повратни и неповратни, краткорочни влијанија.
Кумулативната природа на влијанијата врз животната средина и животот и здравјето на луѓето	Не се очекуваат кумулативни влијанија врз животот и здравјето на луѓето.
Прекугранична природа на влијанијата	Нема.
Ризиците по животот и здравјето на луѓето и животната средина (пр. како резултат на несреќи)	Опасност од ризици врз здравјето на луѓето или животната средина може да се јават како резултат на несреќи, пожари и хаварии.
Опсег и просторниот обем на влијанијата (географска област и големината на популацијата која ќе биде засегната)	Според податоците од Пописот на населението, домаќинствата и становите спроведен во 2021 година, во југозападниот регион на Р.Македонија во кој ќе се гради магистралниот гасовод делница Кичево - Охрид спаѓаат девет општини: Вевчани, Дебар, Дебрца, Кичево, Македонски брод, Охрид, Пласница, Струга и Центар Жупа, а регистрирани се вкупно 177.398 жители.
Потенцијалните економски и социјални влијанија кои би ги предизвикал планскиот документ како што се:	
Поволната географската положба и живописното опкружување, добрите микроклиматски услови, отвореноста на просторот кон далечни пространи видици и добрата диспозиција на локалитетот во однос на сообраќајната поврзаност со општините и пошироко со регионот, одат во прилог на идејата за реализација на овој проект. Планирањето и уредувањето на просторот врз принципите на одржлив развој и тоа пред се еколошкиот аспект, економскиот и социјалниот, дозволува концептуално просторот да се третира и добие значење на објект кој користи обновлив извор на енергија.	
Вредноста и ранливоста на областа која ќе биде засегната со донесување на планскиот документ:	

**Посебни природни
карактеристики или
културно наследство**

Согласно Студијата за заштита на природното наследство, изработена за потребите на Просторниот план на Република Македонија, на просторот кој е предмет на разработка на Урбанистички проект за градби од стратешки интерес за изградба на магистрален гасовод делница Кичево - Охрид, навлегува во опфат на просторот заштитен како светско природно и културно наследство во Охридскиот регион, заради што е потребно да се почитуваат одредбите од Законот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион (Сл.В. на Р.М. број 75/10), Планот за управување со Светско природно и културно наследство на Охридскиот регион (Сл.В. на Р.М. број 45/20), како и одредбите на Конвенцијата на УНЕСКО и документите донесени од органите на оваа Организација.

Локацијата се наоѓа во границите на Просторниот план на Охридско-Преспанскиот Регион.

Предметната локација навлегува во Прсторниот план на реката Треска и се граничи со Белчишко блато.

Согласно податоците од Експертниот елаборат за заштита на културното наследство, Националната установа Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј-Охрид преку Заштитно конзерваторски основи за заштита на недвижното културно наследство во кој е даден Инвентар на недвижното културно наследство од посебно значење како и податоците од Археолошката карта на Република Македонија, на подрачјето на катастарските општини Кичево, Мамудовци, Бигор Доленци, Србјани, Другово, Пополжани, Видрани, Брждани, Свињиште, Јудово, Турје, Сливово, Врбјани, Годивје, Лактиње, Арбиново, Издеглавје, Песочани, Оздолени, Белчишта, Злести, Сирула, Вапила, Ливоишта има регистрирани со Решение како и евидентирани недвижни споменици на културата кои поседуваат елементи според кои треба да бидат валоризирани, категоризирани и за кои треба да биде определен соодветен режим за заштита и археолошки локалитети.

При изработка на документацијата од пониско ниво да се утврди точната локација на евидентираното и регистрираното културно наследство и во таа смисла да се применат соодветните плански мерки за заштита на истото.

Доколку при изведување на земјаните работи се најде на археолошки артефакти, односно дојде до откривање на материјални остатоци со културно-историска вредност, потребно е да се постапи во согласност со постоечката законска регулатива, Законот за заштита културното наследство и важечките законски и подзаконски акти кои ја допираат оваа област, односно веднаш да се запре со отпочнатите градежни активности и да се извести надлежната институција за заштита на културното наследство.

	Бидејќи надлежните установи немаат прецизна евиденција на археолошките локалитети кои можат да бидат загрозувани од трасата на магистралниот гасовод, потребно е да се наведат следните Услови под кои може да се реализира Урбанистички проект за градби од стратешки интерес за изградба на магистрален гасовод делница Кичево - Охрид: 1. Пред отпочнување на градежните работи, при изведувањето на подготвителните работи да се изврши регносицирање на теренот на трасата, особено на делот за кој е надлежен НУ Национален Конзерваторски Центар - Скопје. Во согласност со Извештајот од рекогносцирањето може да се утврдат попрецизни податоци за местоположбата и опфатот на археолошките локалитети. Конечниот Извештај од рекогносцирање треба да биде готов пред техничкиот прием на Инфраструктурниот објект за да може да се добие одобрение за негова употреба. 2. За целата траса да се обезбеди археолошки надзор од стручно лице-археолог од надлежнатаустанова за заштита на културното наследство. 3. Доколку при реализација на граежните работи се откријат археолошки локалитети Управата за заштита на културно наследство по добивање на предлог од надлежната јавна установа за заштита ќе донесе решение иведувањето на работите да продолжат под археолошки надзор или привремено да се запрат работите и да се извршат заштитни ископувања и истражувања како и преземање на други мерки за заштита. По завршување на заштитните археолошки истражувања ќе се дефинира дали трасата на гасоводот ќе остане иста или ќе мора да се направи нејзино поместување. 4. Доколку при реализацијата на Урбанистички проект за градби од стратешки интерес за изградба на магистрален гасовод делница Кичево - Охрид бидат откриени објекти, односно предмети(целосно зачувани или фрагменти) од материјалната култура на Република Македонија, изведувачот е должен веднаш да ги прекине работите и да ја извести Управата за заштита на културното наследство во смисла на член 65 од Законот за заштита на културното наследство (Сл.в на РМ бр.20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16, 11/18 и 20/19).
Надминувањата на стандардите за квалитет на животната средина или граничните вредности	Од предвидените плански содржини не се очекува надминување на стандардите за квалитет на животната средина, ниту пак на граничните вредности.
Интензивна употреба на земјиштето	Планскиот опфат во најголем дел претставува земјоделско земјиште со катастарска култура нива.

	Со овој Урбанистички проект за градби од стратешки интерес за изградба на магистрален гасовод делница Кичево - Охрид просторот треба програмски да се надополни, задоволувајќи ги потребите на Инвеститорот за реализација на планираните градби во рамки на проектниот опфат, односно да се дефинираат насоките за изработка на Основните проекти за планираните градби и инфраструктура.
Влијанијата врз областите или пејсажите кои имаат признат статус на национални или меѓународни заштитени подрачја.	Во пошироката област се идентификувани следните заштетени подрачја, по категории: Национален Парк - Галичица (одалеченост ~ 7.4 km) Споменик на природа Охридско Езеро (одалеченост ~ 8.5 km) , Предлог ПП Сини Вирој Во однос на подрачја идентификувани како значајни, наведени се ЗРП Илинска планина кое воедно е и КПБ. Гасоводот навлегува во ЗРП Илинска планина кај с.Пополжани и се движи по источната граница. Во крајниот дел гасоводниот коридор навлегува во границите на светско природно и културно наследство) II-б и III зона .
Објаснете го степенот до кој планскиот документ поставува рамка за спроведување на проекти и други активности, во однос на локацијата, природата, големината и условите за работа или според одредувањето на ресурсите: Со Урбанистичкиот проект за градби од стратешки интерес за изградба на магистрален гасовод делница Кичево - Охрид се создаваат предуслови за развој на локалната економија и ефектуирање на даночната обврска на сопственикот за плаќање разни даноци, што претставува значаен извор на приход на локалните самоуправи. Овој приход мултиплицирано ќе овозможи зголемување на фондовите на општините и развој на повеќе дејности од нивна надлежност со што ќе се овозможи посредно повисок степен на задоволување на потребите и зголемување на квалитетот на услугите кои што локалната самоуправа ги дава на своите граѓани. Целта на изработката на овој Урбанистичкиот проект за градби од стратешки интерес е создавање услови за организација и ефикасно користење на просторот, обезбедување стабилност во снабдување со зелена и економски прифатлива енергија, отварање нови работни места, подобрување на квалитетот на воздухот, намалување на стакленички гасови, зголемување на енергетската ефикасност. Имплементацијата на планскиот документ со својата намена за користење на зелени извори на енергија е во насока на реализација на генералните цели на одржливиот развој преку намалување на вкупните емисии во воздух од производство на електрична енергија на конвенционален начин. Со правилно планирање и проектирање и добра анализа на влијанијата, предвидената активност во својата оперативна фаза нема да претставува значителен товар врз животната средина. Имплементацијата на планскиот документ претставува реализација на предложените политики и мерки при што ќе има потреба од изградба на објекти за производство, пренос, дистрибуција, користење на енергија итн. Заради тоа ќе има потреба од спроведување на проекти и други активности, во однос на локацијата, природата, големината и условите за работа или според одредувањето на ресурсите. Спроведувањето на проектите и другите активности најверојатно ќе побаруваат изработка и одобрување на Елаборати за заштита на животната средина.	

Објаснете ја околината во близина на проектот односно активноста која се планира да се спроведе со планскиот документ од аспект на можни влијанија врз животната средина. (пр. планот предвидува изградба на резиденцијални објекти во близина на индустриска зона, објаснете дали индустриската зона ќе има влијание врз животната средина на планираните резиденцијални проекти):

Со Урбанистичкиот проект за градби од стратешки интерес за изградба на магистрален гасовод делница Кичево - Охрид се предвидува првично изградба на магистралниот гасовод, а потоа и изградба на сите пропратни содржини како што се блок станици, контролни станици, приемно-отпремни станици, чистачки станици и други елементи кои се неопходни за функционирање на магистралниот гасовод делница Кичево - Охрид како една целина. Со планската документација, конкретно се планираат следните намените во рамки на планскиот опфат, а тоа се:

Е - инфраструктури,

Е1 - Сообраќајни, линиски и други инфраструктури,

Е1.10 - Меѓуградски и разводни високопритисни гасоводи и

припадни градби, опрема и постројки (магистрален гасовод делница Кичево -

Охрид)

Во близина на проектниот опфат нема резиденцијални објекти, поточно нема никакви објекти, ниту објекти наменети за домување, ниту објекти наменети за обавување на некоја дејност. Согласно наведеното, планираните градби во рамки на проектниот опфат на овој Урбанистичкиот проект за градби од стратешки интерес нема да имаат негативно влијание врз животната средина.

Објаснете ја важноста на планскиот документ за вклучување на аспектот на заштита на животната средина особено во поглед на промовирањето на одржливиот развој:

(Да се наведе дали обемот на планскиот документ придонесува кон одржливоста и намалување на еколошките проблеми. Пр. еден инфраструктурен план може да има поголеми влијанија врз животната средина отколку некој образовен план на наставните планови)

Целта на ОИЕ (обновливи извори на енергија) за 2020 година е 23% во бруто финална потрошувачка на енергија. Највисок придонес за ОИЕ е во секторот Греење и Ладеење, додека најголемите заштеди на емисии на стакленички гасови се во секторот на електрична енергија. Република Северна Македонија има технички потенцијал од 7,3 GW за искористување на ОИЕ за електрична енергија, особено соларни и ветерни извори.

Со реализација на планираните објекти во рамки на планскиот опфат на оваа планска документација, при комплетна реализација на градбите, се очекува годишно производство од отприлика 45.444MWh. Со ова производство на електрична енергија од ОИЕ (обновливи изводи на енергија), се избегнуваат 887.065.787t емисии на стакленички гасови ако се замени гориво-јаглен за производство на оваа количина електрична енергија на годишно ниво. Ако пак се замени гориво-природен гас за производство на оваа количина електрична енергија на годишно ниво би се заштедиле 299.007.158t емисии на стакленички гасови.

Преку одржливиот развој ќе се создадат услови за планирање на организиран простор за градба кој ќе биде реализиран и ќе претставува нов циклус во развојот на економијата и стопанството, а во исто време ќе допринесе и за заштита на животната средина. Од аспект на одржливост, донесувањето на планот позитивно ќе влијае врз: Привлекување на нова работна сила и вработување, намалување на сиромаштијата; Допринос во локалната и национална економија.

Планскиот документ е од клучно значење за дефинирање на насоките за идниот развој, при што вклучувањето на аспектите на заштита на животната средина не само што ја зајакнува одржливоста на развојот, туку и директно влијае на намалување на еколошките проблеми. Експлицитното вклучување на еколошки принципи и стандарди

во урбанистичките и инфраструктурните планови може да значи разлика меѓу позитивни и негативни ефекти врз природата, здравјето на луѓето и економската стабилност.

Во контекст на промовирање на одржливиот развој, планските документи како Урбанистичкиот План за Подрачја и Градби од Државно Значење (У.П.П.Г.Д.З.) играат клучна улога во балансот помеѓу развојот и заштитата на природата. Вклучувањето на заштитата на животната средина во овие планови не само што ги намалува негативните последици врз природните ресурси, туку и создава основа за одржливо економско функционирање.

Обемот на планскиот документ игра клучна улога во степенот на влијание врз животната средина. За пример, инфраструктурните проекти, како што се соларни и фотоволтаични електрани, имаат многу поголеми потенцијали за влијание на животната средина отколку, на пример, образовни планови или наставни планови. Овие големи инфраструктурни проекти можат да донесат значителни промени во употребата на земјиштето, квалитетот на воздухот и водите, како и во биодиверзитетот, па затоа мора да се разгледаат сите еколошки ризици пред да се започне со реализација.

За планираните објекти од овој тип (како што е проектот за соларни и фотоволтаични електрани), реализацијата на планот може да има директни позитивни ефекти врз животната средина. Проектот што предвидува производство на 45.444 MWh електрична енергија од обновливи извори на енергија (ОИЕ) би можел да доведе до значителни заштеди на емисии на стакленички гасови. Замена на гориво-јаглен или природен гас со електрична енергија произведена од ОИЕ значително ќе ја намали емисијата на CO₂ и други штетни гасови, што е во согласност со глобалните цели за намалување на климатските промени.

Преку одржливиот развој што го поддржува овој план, ќе се создадат нови можности за економски раст и вработување. Проектите кои ги вклучуваат обновливите извори на енергија може да привлекуваат нови инвестициски потфати, што ќе доведе до отворање на нови работни места и намалување на сиромаштијата. Дополнително, ќе се подобри локалната и националната економија, бидејќи ќе се создадат нови индустрии поврзани со производството на обновлива енергија, што ќе го зголеми обемот на трговија и ќе го диверзифицира изворот на енергија.

Вклучувањето на аспектот на заштита на животната средина во планските документи е не само важно, туку и неопходно за постигнување одржлив развој. Големите инфраструктурни проекти, како што се фотоволтаичните електрани, имаат потенцијал за големи еколошки придобивки, намалување на емисиите на стакленички гасови и побрзо преминување кон чиста енергија. Во исто време, оваа стратегија создава позитивни економски и социјални ефекти, помагајќи во справување со глобалните предизвици за климатските промени и зајакнување на националната економија.

Кои еколошки проблеми се релевантни за планскиот документ. Опишете зошто истите се релевантни и опишете ја нивната природа и сериозност.

(Објаснете ги проблемите кои спроведувањето на планскиот документ може да ги предизвика или да доведе до нивно зголемување, проблемите кои може да го забават неговото спроведување, како и проблеми кои спроведувањето на планскиот документ може да ги реши или намали.)

Република Северна Македонија (PCM) превзема интензивни активности во насока на замена на енергенти – фосилни горива со обновливи извори на енергија и природен гас, со цел следење на современите текови на излез од енергетската криза и заштита на животната средина. Значењето на гасоводите се истакнува во стратегиската определба на PCM за вклучување на природниот гас во енергетиката, а со тоа и развој на постоечката гасна инфраструктура на ниво на цела држава, односно обезбедување на можност за долгорочна гасификација.

Изградбата на магистралните гасоводни делници за пренос на природен гас и развојот на системот за пренос на природен гас во РСМ има за цел да овозможи: достапност на природниот гас до најголем дел од потрошувачите на територијата на РСМ во регионите во кои до сега не бил достапен, зголемување на потрошувачката на природен гас, натамошна интеграција на националниот гасоводен систем за пренос на природен гас во РСМ во меѓународните текови на природен гас. Согласно Стратегијата за енергетика приклучувањето кон други магистрални гасоводи, има потенцијал да ги намали трошоците за енергија во вкупната цена на природниот гас во Северна Македонија

Објаснете како планскиот документ кој е предмет на разгледување е поврзан со друг/и плански документ/и во хиерархијата на планирање. Наведете го називот на тој/тие плански документ/и и наведете ги клучните влијанија на тие плански документи врз животната средина. Определете ги разликите во клучните одлуки што се носат со предметниот плански документ и другите плански документи кои биле или ќе бидат предмет на оцена.

Стратегија за развој на Енергетиката во Република Северна Македонија до 2040 година е главен документ од кој потекнуваат енергетските проекти во државата. Северна Македонија нема сопствени наоѓалишта на природен гас. Природниот гас изнесува само 7% од потрошувачката на примарна енергија во 2017 година, но со развојот на мрежата на природен гас овој удел има голем потенцијал да се зголеми во иднина. За да се обезбеди сигурност во снабдувањето, Северна Македонија поддржува и иницијативи за приклучување кон други магистрални гасоводи. Оттаму, изработката на проектно планска документација за магистралниот гасовод Кичево-Охрид произлегува директно од Стратегијата за Енергетика. За овој стратешки документ е изработена Стратегиска оцена на животна средина.

Дополнително пвој план е поврзан со:

- Просторен план на Република Македонија;
- Национална стратегија за економски развој на Република Македонија 1998;
- Втор национален еколошки акционен план на Република Македонија;
- Стратегија за подигање на јавната свест во животната средина;
- Стратегија за мониторинг на животната средина;
- Стратегија за развој на Енергетиката во Република Северна Македонија до 2040 година;
- Национален план за енергија и клима на Република Северна Македонија од 2025 до 2030 година;
- Стратегија за искористување на обновливите извори на енергија во Република Северна Македонија до 2020 година;
- Акционен план за обновлива енергија на Република Македонија до 2025 и визија до 2030;
- Договор од Париз кон Рамковната Конвенција на ОН за климатски промени;
- Планирани Национално утврдени придонеси (Nationally Determined Contributions (NDC) - Национални придонеси кон ублажувањето на климатските промени;
- Трет Национален Извештај кон Рамковната Конвенција на ОН за климатските промени;
- Трет Национален план за климатски промени;
- Национална стратегија за одржлив развој на Република Македонија 2009 - 2030;
- Стратегија за животна средина и климатски промени 2014 - 2020;
- Ревидиран консолидиран национален план за намалување на емисиите (НПНЕ) на сулфур диоксид (so₂), азотни оксиди (nox) и прашина од постојните големи согорувачки инсталации во Република Македонија;
- Национална стратегија за заштита на природата (2017 - 2027);

- Национална стратегија за биолошка разновидност со акционен план (2020 - 2050)
- Национална стратегија за води (2012 - 2042)
- Стратегија за управување со отпад на Република Македонија (2008 - 2020 година);
- Програма за економски реформи 2018 - 2020;
- Национална стратегија за намалување на сиромаштијата и социјалната исклученост во Република Македонија (2010 - 2020);
- Фискална стратегија Република Македонија за 2019 - 2021;
- Стратегија за реконструкција/ревитализација на преносната мрежа;
- Индустриска стратегија на Република Македонија 2018 - 2027.

Доколку потенцијалните влијанија на клучните одлуки во планскиот документ веќе биле предмет на оцена или веќе биле разгледани во други плански документи во некоја поранешна фаза, резимирајте ги главните заклучоци на таа оцена и како тие заклучоци се користени во процесот на одлучување. Опишете дали претходно спроведената оцена е направена согласно најновите сознанија за влијанијата врз животната средина со цел да може истата да се користи во процесот на усвојување на постоечкиот плански документ.

Опфатот на планскиот документ, Урбанистичкиот проект за градби од стратешки интерес за изградба на магистрален гасовод делница Кичево - Охрид веќе бил разгледуван во други плански документи, во некоја поранешна фаза, односно е разгледуван во планскиот документ Стратегија за развој на Енергетиката во Република Северна Македонија до 2040 година.

Имено, во планскиот документ Стратегија за развој на Енергетиката во Република Северна Македонија до 2040 година се наведува дека:

Стратегијата претставува рамка за одржлив развој на енергетиката во Република Северна Македонија и ќе придонесе за значително подобрување на квалитетот на животната средина. Анализата на целите поставени во Стратегијата за развој на енергетиката на Република Северна Македонија до 2040 година не препознава неусогласености со националните стратешки документи поврзани со животната средина.

Неспроведувањето на Стратегијата ќе предизвика продолжен тренд на загадување на воздухот од употреба на фосилни горива; пораст на емисии на стакленички гасови; нереализирање на проекти за модернизација и ревитализација на инсталациите кои се извор на стакленички гасови; во употреба ќе останат само постоечките руднички капацитети кои не се целосно усогласени со барањата на ИСКЗ регулативата; отсуство на активности за производство на енергија од обновливи извори и природен гас; продолжување на оптеретувањето на животната средина во сите медиуми и области; негативно ќе се одрази врз здравјето на населението; производството на енергија и топлина ќе остане на сегашно ниво; зголемена зависноста на земјата од увоз на струја и зголемена цена на струјата заради неможност од задоволување на идните потреби од домашен јаглен; отсуство на економски придобивки за населението (продолжен тренд на невработеност, сиромаштија, миграција, намален наталитет и др.)

Имплементацијата на Стратегијата покрај тоа што ќе овозможи сигурност и стабилност во снабдувањето со потребната енергија, во голема мера ќе обезбеди подобрување на социоекономската состојба на граѓаните и ќе доведе до подобрување на нивното здравје.

Врз основа на оцената на влијанијата, може да се заклучи дека имплементацијата на Стратегијата ќе предизвика:

- значаен број на позитивни влијанија на животната средина особено во: подобрување на квалитетот на воздухот (намалување на емисијата на стакленички гасови), водите и почвата,

- негативни влијанија се можни во секторот производство на електрична енергија од фосилни горива во термоелектраните и ОИЕ во делот за биодиверзитет,

- негативни влијанија во секторот јаглен, при достигнувањето на повеќе специфични цели на животната средина (заштита на пределот, биодиверзитетот, земјоделски и шумско земјиште, ерозија на почва, површински и подземни води, квалитет на воздух и отпадот),

- со примена на соодветни мерки, влијанијата ќе се ублажат и минимизираат.

Стратегијата за развој на енергетиката на Република Северна Македонија до 2040 година обезбедува добра основа за постигнување на одржливост на животната средина особено со зеленото сценарио.

При изработката на Програмата за спроведување на Стратегијата за развој на енергетиката на Република Северна Македонија до 2040 година се препорачува при изборот на конкретни проекти да се изостават националните заштитени подрачја, како и подрачјата предложени за заштита (национална мрежа на заштитени подрачја, Емералд, Натура 2000).

Се препорачува имплементацијата на Стратегијата да се одвива истовремено со имплементација на мерките и мониторинг планот предложени во овој Извештај за стратедиска оцена на животната средина.

Претходно спроведената Стратедиска оцена за влијанието врз животната средина на планскиот документ Стратегија за развој на Енергетиката во Република Северна Македонија до 2040 година, е направена согласно најновите сознанија за влијанијата врз животната средина и истата може да се користи во процесот на усвојување на планскиот документ Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за предметниот гасовод.

Доколку потенцијалните влијанија од клучната одлука во овој плански документ ќе биде оценета во некоја подоцнежна фаза на планирање на пониско ниво, наведете како ќе обезбедите влијанијата што се утврдени во оваа фаза на донесување на планскиот документ да се земат во предвид при носењето на одлуката во подоцнежната фаза (пр. се спроведува стратедиска оцена на урбанистички план во кој се предвидува изграба на објект кој подлежи на постапка на оцена на влијанието врз животната средина).

Согласно Законот за животна средина и Уредбата за определување на критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина потребно е да се утврди потреба за спроведување на постапка за оцена на влијанието на проектот врз животната средина. Потребата од оцена на влијанијата врз животната средина ја донесува Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина. Согласно Законот за животна средина, како и Законот за заштита на природата, правните или физичките лица кој вршат дејности или активности кои не спаѓаат во проектите за кои се спроведува постапка за оцена на влијанието врз животната средина се должни да изготват Елаборат за заштита на животната средина, со цел да се оцени влијанието на дејностите или активностите врз животната средина, пред да започнат со спроведување на проектот и истиот да го достават до органот надлежен за одобрување на спроведувањето на проектот.

Овој проект спаѓа во Уредбата за изменување на уредбата за дејностите и активностите за кои задолжително се изработува елаборат, а за чие одобрување е надлежен органот за вршење на стручни работи од областа на животната средина Прилог 1, точка V-Енергетика, потточка 5-Електрани кои користат обновливи извори на енергија (сонце, ветер, биомаса, биогаз, геотермална и др) со моќност до 200 MW.

ИЗЈАВА

Изјавуваме дека податоците дадени во овој формулар се точни, вистинити и комплетни.

Функција, име и презиме и потпис на лицето кој го носи планскиот документ во име на органот

МИНИСТЕР

АЛЕКСАНДАР НИКОЛОСКИ

Бр. 67-6017/3

Датум: 15.08.2025 година

Место: Скопје

